

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĪSTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS

2018 m. gruodžio 6 d.

Nr. VA-2018-P-7-1-11

Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Aukščiausioji audito institucija, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Arvydas Laurinkevičius (grupės vadovas), Antanas Aliulis, Dovilė Geštautienė, Tomas Musteikis, Sandra Narkevičienė, Rimantė Sabutytė, Darius Tartėnas.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai

---

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	12
1. Sudaromos prielaidos pavojingąsias atliekas identifikuoti kaip nepavojingąsias	12
2. Beveik pusė buityje susidariusių pavojingųjų atliekų patenka į komunalinių atliekų srautą	14
3. Teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikiama neįsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu	17
4. Pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, likusios nesutvarkytos atliekos tvarkomos valstybės lėšomis	18
4.1. Veiklos nutraukimo plano sąmatose nurodytos netikslios pavojingųjų atliekų tvarkymo kainos	19
4.2. Ne visi pavojingųjų atliekų tvarkytojai turi garantą, užtikrinantį atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju	22
4.3. Pavojingųjų atliekų tvarkytojai laiko daugiau atliekų nei nurodyta leidime	25
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	28
PRIEDAI	30
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	30
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	31
3 priedas. Pavojingųjų atliekų savybės	34
4 priedas. Cheminių medžiagų klasifikavimas	35

PAGRINDINIAI FAKTAI

163 000 t

vidutiniškai kasmet susidaro pavojingųjų atliekų

> 700

pavojingųjų atliekų tvarkytojų, naudojančių ar šalinančių pavojingąsias atliekas

~ 2 600 t

buityje susidariusių pavojingųjų atliekų vidutiniškai kasmet surinkta savivaldybių organizuojamose pavojingųjų atliekų surinkimo sistemose

~ 2 368 t

buityje susidariusių pavojingųjų atliekų vidutiniškai kasmet pateko į nepavojingųjų atliekų sąvartyną arba MBA įrenginius

38

pavojingųjų atliekų tvarkytojai vidutiniškai kasmet neturėjo garanto, užtikrinančio atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju

~ 5 500 t

vidutiniškai kasmet buvo viršijamas pavojingųjų atliekų laikymo kiekis

~ 3,5 mln. Eur

valstybei gali tekti sumokėti už 3 atliekų tvarkytojų nesutvarkytas pavojingąsias atliekas

~ 2,2 mln. Eur

bendra visiems pavojingųjų atliekų tvarkytojams suteiktų garantų suma (šia suma užtikrinama, kad, atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, likusios atliekos bus sutvarkytos)

SANTRAUKA

Audito svarba

Pavojingosios atliekos – tai medžiagos, kurios gali padaryti žalos žmogaus ar gyvūnų sveikatai ir aplinkai. Jų gali susidaryti buityje, gamybos ir atliekų tvarkymo procesų metu. Pavojingųjų atliekų susidarymo visiškai išvengti neįmanoma, bet galima jas tvarkyti taip, kad nekeltų pavojaus žmogaus sveikatai ir nedarytų žalos gamtai. Siekiant sudaryti saugaus pavojingųjų atliekų tvarkymo prielaidas, turi būti tinkamai organizuojamas visas šių atliekų tvarkymo procesas nuo jų identifikavimo iki galutinio sutvarkymo. Šio proceso kontrolę turėtų užtikrinti atsakingos valstybės institucijos.

Lietuvoje kasmet susidaro vidutiniškai 163 tūkst. t pavojingųjų atliekų. Jų tvarkymas vis dar lieka opi problema: susiduriama su netinkamu šių atliekų identifikavimu, neužtikrinamas rezultatyvus buityje susidarančių šių atliekų surinkimas, nustatoma atveju, kai atliekų tvarkytojai, nutraukę pavojingųjų atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą, palieka nesutvarkytas atliekas, kurias, siekiant išvengti neigiamų pasekmių, tenka tvarkyti valstybės lėšomis.

Netinkamai tvarkomos pavojingosios atliekos gali užteršti dirvožemį, prasiskverbti į gruntinius vandenis ir pakenkti aplinkai ir žmonių sveikatai. Todėl būtina šias atliekas išskirti iš bendro atliekų srauto¹ ir užtikrinti saugų jų sutvarkymą².

Suprasdama pavojingųjų atliekų tvarkymo svarbą ir siekdama įvertinti, ar šių atliekų tvarkymo veikla nekelia neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, aukščiausioji audito institucija inicijavo pavojingųjų atliekų tvarkymo auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar pavojingųjų atliekų tvarkymo sistema užtikrina, kad šios atliekos būtų tvarkomos rezultatyviai, nekeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar tinkamai identifikuojamos pavojingosios atliekos;
- ar rezultatyvus buityje susidariusių pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas;
- ar teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikiama įsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu;
- ar, pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, likusios nesutvarkytos atliekos netvarkomos valstybės lėšomis.

Audituojamas subjektas – Aplinkos ministerija, kuri reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų įgyvendinimą, koordinuoja kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atliekų tvarkymo srities veiklą.

¹ Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano, patvirtinto Vyriausybės 2002-04-12 nutarimu Nr. 519, 245 p.

² Atliekų tvarkymo įstatymo 4¹ str.

Audituojamas 2013–2017 m. laikotarpis. Siekiant įvertinti pokyčius ir palyginti duomenis, kai kuriais atvejais buvo naudoti 2012 m. ir 2018 m. I pusr. duomenys.

2017 m. atlikdami valstybinį auditą „Gamintojo atsakomybės principo taikymas“³ vertinome atliekų apskaitą, atliekų tvarkymo ataskaitų teikimą ir jų tikrinimą, ūkio subjektų įtraukiamų į metinius patikrinimo planus atranką, naudojamų informacinių sistemų patikimumą, valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę atliekančių institucijų bendradarbiavimą. Todėl šių klausimų nevertinome atlikdami valstybinį auditą „Pavojingųjų atliekų tvarkymas“.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (31 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Audito metu laikėmės nuostatos, kad pavojingosios atliekos bus tvarkomos rezultatyviai, nekeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai, kai: atliekų turėtojai tinkamai identifikuos atliekas; savivaldybės užtikrins buityje susidariusių pavojingųjų atliekų atskirą surinkimą; teisė tvarkyti šias atliekas bus suteikta įsitikinus taršos sklaidos skaičiavimų teisingumu; pavojingųjų atliekų tvarkytojai nutraukę veiklą nepaliks nesutvarkytų pavojingųjų atliekų, kurias siekiant išvengti neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ar aplinkai tektų tvarkyti valstybės lėšomis.

Audito metu nustatėme, kad sukurta pavojingųjų atliekų tvarkymo sistema neužtikrina, kad atliekos būtų tinkamai identifikuotos, surenkamos ir tvarkomos laikantis teisės aktų reikalavimų, todėl neužtikrinamas saugus jų sutvarkymas nekeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai. Atliekų tvarkytojų nesutvarkytas atliekas tenka tvarkyti valstybės lėšomis.

1. Sudaromos prielaidos pavojingąsias atliekas identifikuoti kaip nepavojingąsias

Atliekų turėtojui numatyta pareiga identifikuoti atliekas, tačiau identifikuojant atliekas būtina žinoti jas sudarančių cheminių medžiagų sudėtį ir jų pavojingumą. Iki šiol nepriimti sprendimai dėl 3/4 cheminių medžiagų klasifikavimo, o gamintojai ar importuotojai turi skirtingą požiūrį į tų pačių cheminių medžiagų pavojingumą, todėl atliekų turėtojams sudaromos prielaidos skirtingai identifikuoti atliekas, kurių sudėtyje yra tų pačių cheminių medžiagų. Lietuvoje nėra nė vienos akredituotos laboratorijos, galinčios nustatyti atliekose esančių cheminių medžiagų pavojingumą. Regionų aplinkos apsaugos departamentai nustato atvejų, kai atliekų turėtojai pavojingąsias atliekas priskiria nepavojingosioms atliekoms. Specialiųjų tyrimų tarnyba 2016 m. atlikusi korupcijos rizikos analizės vertinimą nustatė, kad atliekų identifikavimo procese esama spragų. Netinkamai identifikavus atliekas, pavojingosios surenkamos ir tvarkomos kartu su nepavojingosiomis, taip neužtikrinamas saugus pavojingųjų atliekų tvarkymas (1 skyrius, 12 psl.).

³ https://www.vkontrolė.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=2

2. Beveik pusė buityje susidariusių pavojingųjų atliekų patenka į komunalinių atliekų srautą

Savivaldybės, organizuodamos atskirą buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimą, nesurenka beveik pusės šių atliekų. 2014–2017 m. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir apvažiavimo būdu buvo surinkta 10 424 t buityje susidariusių pavojingųjų atliekų, o 9 473 t pateko į buitinių atliekų konteinerius kartu su kitomis atliekomis. Taip nutinka, nes gyventojai ne visas atliekas rūšiuoja, kai kurios savivaldybės (pvz.: Vilniaus m. ir Kauno r.) eksploatuoja beveik 2 kartus mažiau didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių nei turėtų, 40 proc. savivaldybių nevykdo buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu. Atskirai nesurenkant pavojingųjų atliekų, neužtikrinamas saugus jų sutvarkymas, užteršiamos kitos atliekos (2 skyrius, 14 psl.).

3. Teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikiama neįsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu

Teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas gali būti suteikta nevisiškai įsitikinus, ar planuojama vykdyti pavojingųjų atliekų tvarkymo veikla neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras neturi priemonių, kad galėtų patikrinti planuojamos veiklos vykdytojo pateiktus taršos sklaidos skaičiavimus, todėl vertina tik taršos sklaidos skaičiavimo prielaidas. Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui neturint priemonių patikrinti būsimos taršos sklaidos skaičiavimų teisingumo, taip pat nepasitelkiama ir išorės ekspertų planuojamos ūkinės veiklos vertinimo ataskaitose pateiktų duomenų perskaičiavimui. 2013–2017 m. iš 405 planuojamos ūkinės veiklos vertinimo ataskaitų (iš jų 25 dėl pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos), nė viena nebuvo perduota išorės ekspertų vertinimui, siekiant įsitikinti taršos sklaidos skaičiavimų teisingumu (3 skyrius, 17 psl.).

4. Pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, likusias nesutvarkytas atliekas tvarkomos valstybės lėšomis

Pavojingųjų atliekų tvarkytojai, rengdami veiklos nutraukimo plano priemonių įgyvendinimo sąmatą, nurodo netikslias pavojingųjų atliekų tvarkymo kainas ir sąmatų periodiškai netikslina, todėl veiklos nutraukimo plano priemonių įgyvendinimo kainos neatspindi tikrų atliekų tvarkymo kaštų. Sąmatose 40-ies pavojingųjų atliekų rūšių (iš 52) kainos skiriasi daugiau nei du kartus. Kai kurių jų tvarkymo kainos tais pačiais metais parengtose sąmatose skiriasi daugiau nei 100 kartų. Pareiga kas dvejus metus tikslinti veiklos nutraukimo priemonių įgyvendinimo sąmatą teisės aktuose nenumatyta beveik 65 proc. atliekų tvarkytojų. Net ir tie tvarkytojai, kuriems numatyta pareiga tikslinti sąmatą, ne visada tai daro (nustatytais terminais jų nepatikslino 63 proc. atliekų tvarkytojų) (4.1 poskyris, 19 psl.).

Visi atliekų tvarkytojai, naudojantys ar šalinantys pavojingąsias atliekas, turi turėti garantą, užtikrinantį atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju, bet atliekų tvarkytojams sudaromos sąlygos šias atliekas naudoti ar šalinti neturint garanto. Nuo 2014-07-01 iki 2018-06-30 71 (iš daugiau kaip 700) atliekų tvarkytojas pavojingųjų atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą tam tikrais laikotarpiais vykdė be garanto (4.2 poskyris, 22 psl.).

Dalis pavojingųjų atliekų tvarkytojų atliekas tvarko nesilaikydami leidimuose numatytų sąlygų ir taip galimai kelia neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai. 2014–2017 m.

46 (iš daugiau kaip 700) atliekų tvarkytojai laikė didesnius pavojingųjų atliekų kiekius, nei nurodyta leidime. Regionų aplinkos apsaugos departamentai nustato, kad pavojingąsias atliekas naudojančios ar šalinančios atliekų tvarkytojai kasmet vidutiniškai 5,5 tūkst. t viršija leidimuose nurodytus maksimalius leistinus laikyti atliekų kiekius (4.3 poskyris, 25 psl.).

Atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą ir palikus nesutvarkytas pavojingąsias atliekas, siekiant išvengti neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, jas tenka tvarkyti valstybės lėšomis. 2012–2017 m. trys atliekų tvarkytojai nutraukė veiklą ir paliko 2 542 t nesutvarkytų pavojingųjų atliekų. Valstybė trijų veiklą nutraukusių įmonių paliktoms atliekoms sutvarkyti iki 2018-01-01 panaudojo 0,9 mln. Eur, likusioms sutvarkyti reikia dar 2,6 mln. Eur. Net ir panaudojus visiems atliekų tvarkytojams suteiktus garantus, kurie sudaro 2,2 mln. Eur, jų neužtektų sutvarkyti trijų veiklą nutraukusių įmonių paliktas pavojingąsias atliekas (4.3 poskyris, 26 psl.).

Pokyčiai audito metu

Siekiant spręsti pavojingųjų atliekų tvarkymo problemas:

- Aplinkos ministerija parengė Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektą. Jame numatoma suvienodinti atliekų šalinimo nepavojingųjų ir pavojingųjų atliekų sąvartynuose tarifus.
- Aplinkos apsaugos departamentas patikrino atliekų tvarkytojus, naudojančius ar šalinančius pavojingąsias atliekas, kurie 2018-06-30 veiklą vykdė neturėdami garanto. Po patikrinimų daugiau kaip pusė šių atliekų tvarkytojų atsakingoms institucijoms pateikė draudimo bendrovės ar banko suteiktus garantus.

Rekomendacijos

Aplinkos ministerijai

1. Siekiant, kad pavojingosios atliekos būtų sutvarkytos saugiai, nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai:
  - 1.1. stiprinti atliekų turėtojų kontrolę, kad nebūtų galimybės pavojingąsias atliekas tvarkyti kaip nepavojingąsias (1-asis audito rezultatas);
  - 1.2. įvertinti savivaldybių vykdomų priemonių buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimui efektyvumą ir vykdyti priemones, kad pavojingosios atliekos nepatektų į nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius (2-asis audito rezultatas).
2. Siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkytojams, naudojančiams ar šalinantiems pavojingąsias atliekas, nutraukus veiklą likusios nesutvarkytos atliekos būtų sutvarkytos nenaudojant valstybės biudžeto lėšų:
  - 2.1. numatyti ir vykdyti priemones, kurios užtikrintų, kad derinant įmonių pateiktas veiklos nuraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatas būtų įsitikinama, ar jose nurodytos atliekų tvarkymo kainos atitinka rinkos kainas (4-asis audito rezultatas);

- 2.2. numatyti pareigą visiems atliekų tvarkytojams ne rečiau kaip kas dvejus metus tikslinti veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatas ir užtikrinti, kad visi atliekų tvarkytojai nustatytais terminais jas patikslintų (4-asis audito rezultatas);
- 2.3. periodiškai peržiūrėti atliekų tvarkytojų pateiktus draudimo bendrovės ar banko suteiktus garantus ir užtikrinti, kad atliekų tvarkytojai nustatytais terminais Aplinkos apsaugos agentūrai pateiktų naują ar pratęstą garantą (4-asis audito rezultatas);
- 2.4. stiprinti pavojingųjų atliekų tvarkymo kontrolę, kad pavojingųjų atliekų tvarkytojų laikomi atliekų kiekiai neviršytų leidime nurodytų maksimalių leistinų laikyti atliekų kiekių (4-asis audito rezultatas);

Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai

3. Siekiant, kad teisė pavojingąsias atliekas tvarkyti būtų suteikta tik tiems atliekų tvarkytojams, kurių veikla nekels neigiamo poveikio visuomenės sveikatai, užtikrinti, kad išvados dėl planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos būtų teikiamos įsitikinus būsimos taršos sklaidos skaičiavimų teisingumu (3-iasis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (28 psl.).

JŪŽANGA

Pavojingosios atliekos – tai viena ar keliomis pavojingomis sąvybėmis⁴ pasižyminčios atliekos, pvz.: sprogiosios, oksiduojančiosios, degiosios, kancerogeninės ir kt. (3 priedas). Siekiant, kad jos neužterštų kitų atliekų, svarbu jas atskirti ir užtikrinti saugų jų tvarkymą. Pavojingųjų atliekų tvarkymo procesas apima atliekų identifikavimą, surinkimą, naudojimą ir šalinimą (1 pav.).

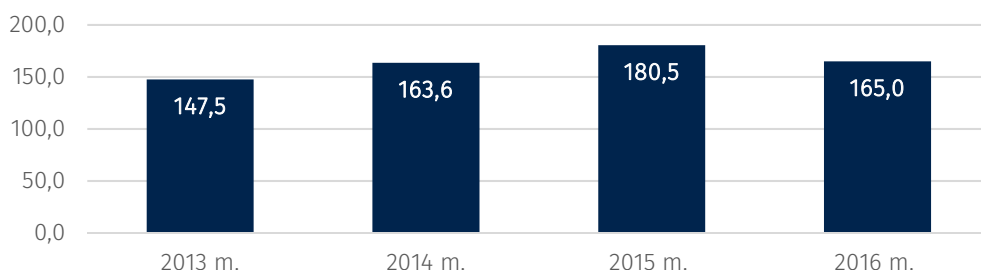
1 pav. Pavojingųjų atliekų tvarkymo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Atliekų tvarkymo procesas prasideda nuo identifikavimo. Identifikavus, jos perduodamos pavojingųjų atliekų tvarkytojui, turinčiam teisę naudoti ar šalinti šias atliekas⁵. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2018-04-01 pavojingųjų atliekų naudojimo arba šalinimo veiklai leidimus⁶ turėjo 747 atliekų tvarkytojai. Teisę naudoti ir šalinti šias atliekas turintys atliekų tvarkytojai 2013–2016 m. sutvarkė 656,6 tūkst. t pavojingųjų atliekų (2 pav.).

2 pav. 2013–2016 m. sutvarkytos pavojingosios atliekos, tūkst. t

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

⁴ Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014 priedas.

⁵ Atliekų tvarkymo įstatymo 4 str. 1 d.

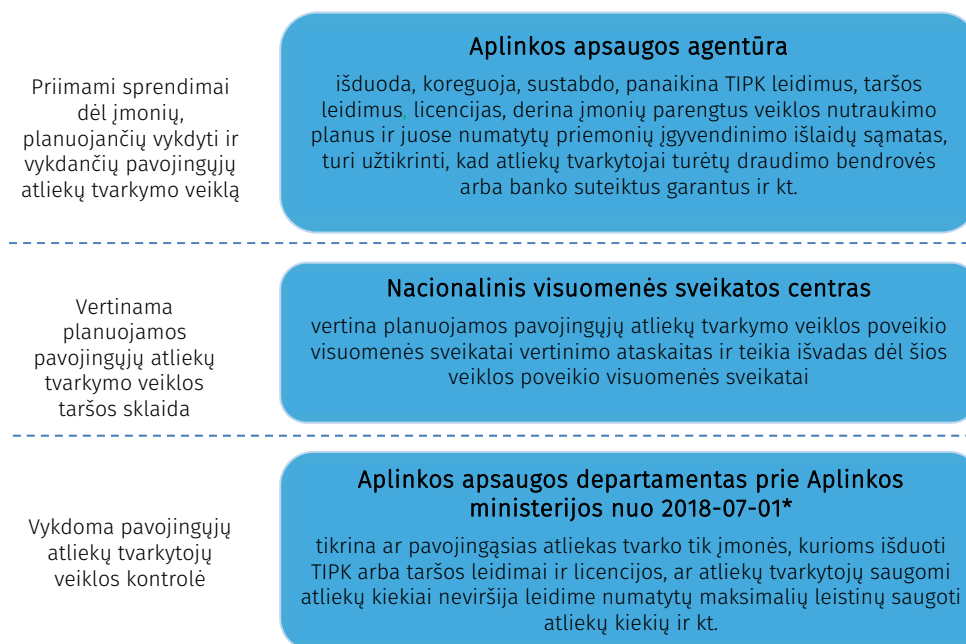
⁶ Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas.

Atliekų tvarkytojai, turintys teisę naudoti ir šalinti pavojingąsias atliekas, turi atitikti Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytus reikalavimus:

- parengti veiklos nutraukimo planus ir juose numatytų priemonių įgyvendinimo išlaidų sąmatas⁷;
- atlikti planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimą⁸;
- turėti draudimo bendrovės ar banko suteiktą garantą, užtikrinantį atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju⁹;
- turėti taršos ir integruotos prevencijos leidimą arba taršos leidimą¹⁰;
- užtikrinti saugų pavojingųjų atliekų sutvarkymą¹¹.

Siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkytojai laikytųsi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, o atliekos būtų tvarkomos saugiai ir nekeltų pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, turi būti vykdoma atliekų tvarkytojų kontrolė (3 pav.).

3 pav. Pavojingųjų atliekų tvarkytojų kontrolė

* Iki 2018-06-30 regionų atlinkos apsaugos departamentai

Šaltinis – Valstybės kontrolė

Siekiant užtikrinti saugų pavojingųjų atliekų sutvarkymą, atliekų turėtojai turi tinkamai identifikuoti atliekas ir jas atiduoti pavojingųjų atliekų tvarkytojams. Pavojingųjų atliekų tvarkytojai gautas atliekas turi tvarkyti laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, o kontrolę vydančios institucijos turi užtikrinti, kad teisę tvarkyti jas turėtų tik tie atliekų tvarkytojai, kurie užtikrina saugų šių atliekų sutvarkymą.

⁷ Atliekų tvarkymo įstatymo 6 str. 2 d.

⁸ Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 25 str. 1 d.

⁹ Atliekų tvarkymo įstatymo 11 str. 3 d.

¹⁰ Ten pat, 6 str.

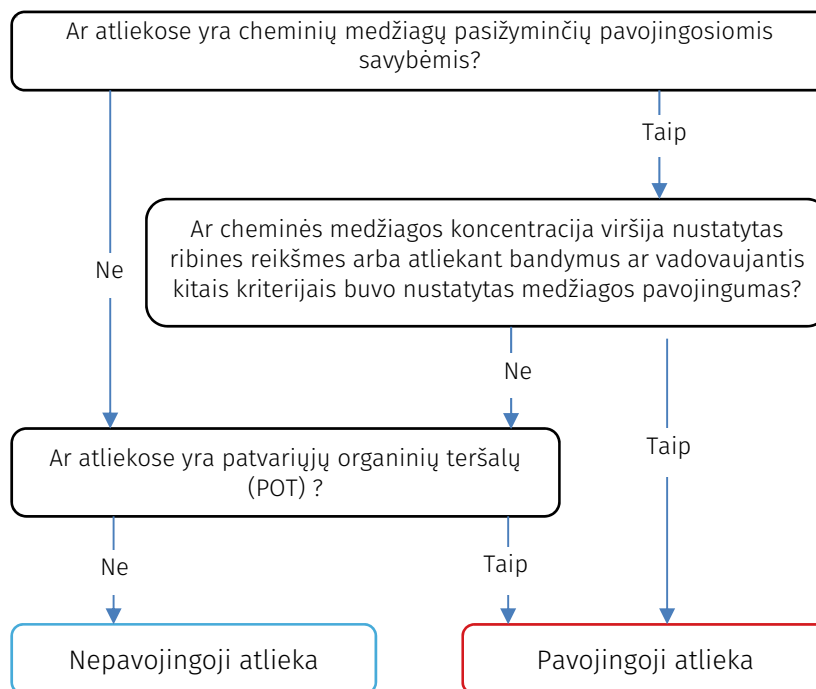
¹¹ Ten pat, 4¹ str.

AUDITO REZULTATAI

1. SUDAROMOS PRIELAIIDOS PAVOJINGĄSIAS ATLIEKAS IDENTIFIKUOTI KAIP NEPAVOJINGĄSIAS

1. Pradinis ir vienas svarbiausių etapų tvarkant atliekas yra jų identifikavimas. Tik tinkamai identifikavus galima tikėtis saugaus atliekų sutvarkymo.
2. Laikėmės nuostatos, kad atliekos tinkamai identifikuojamos, kai pavojingosios atliekos nepriskiriamos nepavojingosioms.
3. Atliekų identifikavimą (4 pav.) reglamentuoja Atliekų tvarkymo taisyklės. Už atliekų identifikavimą atsakingas jų turėtojas¹², kuris identifikuodamas turi nustatyti atliekų sudėtį¹³. Atliekų pavojingumas vertinamas remiantis saugos duomenų lapu, atliekų susidarymo technologinio proceso aprašymu, atlikta jų sudėties analize ar kita turima informacija¹⁴. Nepavykus nustatyti sudėties ir neturint dokumentų, patvirtinančių, kad atliekos nepavojingosios, jos laikomos pavojingosiomis¹⁵.

4 pav. Atliekų identifikavimo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

¹² Atliekų tvarkymo įstatymo 13 str.

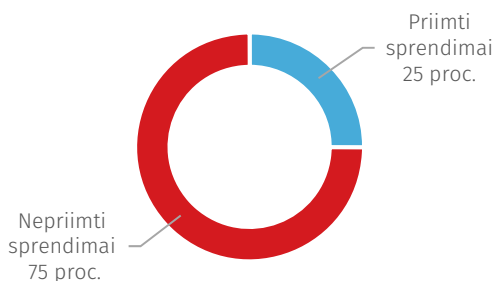
¹³ Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 1999-07-14 įsakymu Nr. 217, 74 p.

¹⁴ Ten pat, I priedas, 5 p.

¹⁵ Ten pat, I priedas, 2.2.7 p.

4. Siekiant identifikuoti atliekas, būtina žinoti jas sudarančių cheminių medžiagų sudėtį bei jų pavojingumą. Gamintojai ar importuotojai į rinką pateikdami naują cheminę medžiagą privalo informuoti Europos cheminių medžiagų agentūrą apie siūlomą šios medžiagos klasifikavimą¹⁶, pvz., gamintojas nurodo, kad medžiaga gali būti pavojinga odai, akims, kvėpavimo takams ir pan. Ši informacija skelbiama Klasifikavimo ir ženklavimo inventoriaus duomenų bazėje¹⁷.
5. Europos cheminių medžiagų agentūra, įvertinusi gamintojų pateiktą informaciją, priima sprendimą dėl cheminės medžiagos klasifikavimo. Šiuo sprendimu vadovaujasi visos ES šalys. Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis, 2018-03-26 Klasifikavimo ir ženklavimo inventoriaus duomenų bazėje buvo užregistruota 18 368 unikalių cheminių medžiagų, tačiau tik dėl 4 604 (25 proc.) klasifikavimo Europos cheminių medžiagų agentūra yra priėmusi sprendimus (5 pav.).

5 pav. Europos cheminių medžiagų agentūros priimti sprendimai dėl cheminių medžiagų klasifikavimo

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

6. Priimant sprendimus dėl cheminių medžiagų klasifikavimo dalyvauja ir Lietuvos atstovai, bet Lietuva kaip ir kitos ES šalys savarankiškai nesprenžia klausimų dėl kiekvienos cheminės medžiagos klasifikavimo.
7. Europos cheminių medžiagų agentūros pateikiama informacija apie cheminių medžiagų pavojingumą yra vienas iš informacijos šaltinių identifikuojant pavojingas atliekas. Kadangi iki šiol nepriimti sprendimai dėl 3/4 cheminių medžiagų klasifikavimo, skirtingi gamintojai ar importuotojai gali skirtingai klasifikuoti tą pačią cheminę medžiagą.
8. Audito metu atsitiktinės atrankos būdu pasirinkę 27 chemines medžiagas nustatėme, kad Klasifikavimo ir ženklavimo inventoriaus duomenų bazėje skirtingų gamintojų skelbiama informacija apie jų pavojingumą odai, akims, kvėpavimo takams ir pan. skiriasi. Vieni siūlo šias medžiagas klasifikuoti kaip pavojingas, kiti – kaip nepavojingas (4 priedas).

Gamintojų siūlomų cheminių medžiagų klasifikavimo pavyzdžiai

Cheminę medžiagą *N-ethyl-L-glutamine* 43,5 proc. gamintojų ar importuotojų siūlo klasifikuoti kaip pavojingą, 56,5 proc. – kaip nepavojingą. Cheminę medžiagą *methyl cinnamate* 79,6 proc. siūlo klasifikuoti kaip pavojingą, 20,4 proc. – kaip nepavojingą, *piperonal* 80,1 proc. siūlo klasifikuoti kaip pavojingą, 19,9 proc. – kaip nepavojingą.

Iki 2018 m. balandžio mėn. sprendimas dėl šių atliekų klasifikavimo nebuvo priimtas.

¹⁶ Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo 54 p.

¹⁷ Pateikiama informacija apie gamintojų ar importuotojų siūlomą rinkai tiekiamos cheminės medžiagos klasifikavimą.

9. Europos cheminių medžiagų agentūrai priėmus sprendimus tik dėl dalies cheminių medžiagų klasifikavimo, o gamintojams turint skirtingą požiūrį į rinkai tiekiamų cheminių medžiagų pavojingumą, atliekų turėtojams sudaromos prielaidos skirtingai identifikuoti atliekas, kurių sudėtyje yra tų pačių cheminių medžiagų.
10. Nepriėmus sprendimų dėl cheminių medžiagų klasifikavimo, jų turėtojams sudėtinga atliekas identifikuoti. Nepavykus identifikuoti turi būti atliekami pavojingųjų atliekų sudėties ir savybių laboratoriniai tyrimai¹⁸, tačiau tai daryti akredituotos laboratorijos šiuo metu Lietuvoje nėra.
11. Regionų aplinkos apsaugos departamentai, vykdančys atliekų turėtojų kontrolę, nurodė, kad pasitaiko atvejų, kai atliekų turėtojai netinkamai identifikuoja atliekas.

Netinkamo atliekų identifikavimo pavyzdys

Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas 2017 m. nustatė, kad atliekų turėtojas A 359 t apdoroto kineskopų stiklo atliekų suteikė nepavojingosios stiklo atliekos kodą. Pagal Atliekų tvarkymo taisyklės kineskopų stiklo atliekos turėjo būti identifikuotos kaip pavojingosios¹⁹.

12. Atliekų identifikavimo problemas Lietuvoje yra nustačiusi ir Specialiųjų tyrimų tarnyba. 2016 m. atlikus atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos tyrimą nustatyta, kad atliekų identifikavimo procese esama spragų²⁰.

Specialiųjų tyrimų tarnybos nustatytų atliekų identifikavimo proceso spragų pavyzdys

Specialiųjų tyrimų tarnyba išanalizavusi atliekų tvarkymo procesą nustatė, kad atliekų darytojai neretai pavojingosioms atliekoms suteikia nepavojingųjų atliekų kodus arba suteikiami atliekų kodai „prisirišami“ prie atliekas tvarkančios įmonės, su kuria bendradarbiaujama ir kuri turi įsitraukusi tokį atliekos kodą leidime, o ne pagal faktinę jos sudėtį.

13. Sprendimai dėl cheminių medžiagų klasifikavimo priimami visos ES mastu, bet ne kiekvienos šalies atskirai. Lietuva turėtų ieškoti būdų, kaip užtikrinti tinkamą atliekų identifikavimą. Netinkamai identifikuojamus, pavojingosios atliekos surenkamos ir tvarkomos kartu su nepavojingosiomis ir neužtikrinamas saugus pavojingųjų atliekų sutvarkymas.

2. BEVEIK PUSĖ BUITYJE SUSIDARIUSIŲ PAVOJINGŪJŲ ATLIEKŲ PATENKA Į KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTĄ

14. Siekiant, kad nebūtų užterštos kitos atliekos ir nebūtų padaryta neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, savivaldybėms numatyta pareiga atskirai surinkti butyje susidarančias pavojingąsias atliekas (buitinės chemijos produktų, lakų, dažų ir kt.). Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, turi užtikrinti:

---

¹⁸ Atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų aplinkos ministro 199-07-14 įsakymu Nr. 217, 76 p.

¹⁹ Ten pat, atliekų tvarkymo sąrašo 1 ir 2 išnašos.

²⁰ Specialiųjų tyrimų tarnybos išvada „Dėl korupcijos rizikos analizės ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus, Šiaulių, Kauno, Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentų atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos srityse 2016 metais“, 25 psl.

- pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse²¹;
- pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus²².

Savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje²³.

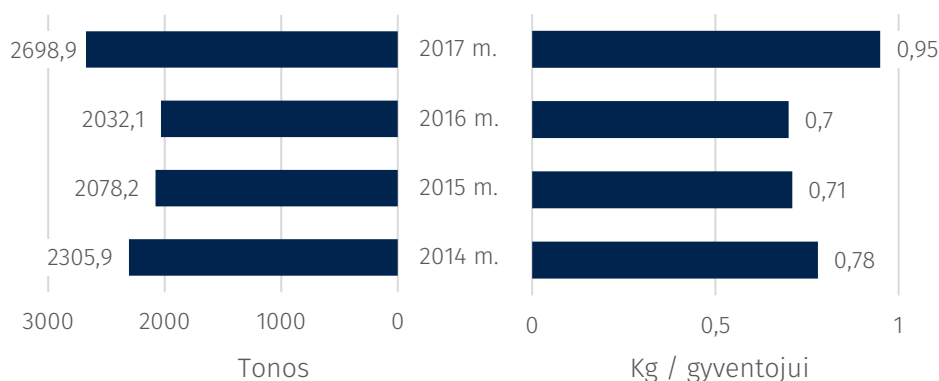
- Laikėmės nuostatos, kad rūšiuojamasis atliekų surinkimas rezultatyvus, kai butyje susidariusios pavojingosios atliekos surenkamos atskirai ir nepatenka į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius arba nepavojingųjų atliekų sąvartynus.
- Viena iš galimybių atskirai surinkti butyje susidarančias pavojingasias atliekas – įrengti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles. Savivaldybėms numatyta pareiga užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 tūkst. gyventojų, bet ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybės teritorijoje²⁴.
- Lietuvoje 2017-12-31 buvo eksploatuojamos 95 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės. Bent po vieną tokią aikštelę eksploatavo visos savivaldybės, bet dviejose jų 50 tūkst. gyventojų teko mažiau nei viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė.

Savivaldybėse eksploatuojamų DGASA pavyzdžiai

Kauno r. savivaldybėje 2017 m. buvo eksploatuojama 1 DGASA, gyventojų skaičius viršijo 92,5 tūkst., t. y. 50 tūkst. gyventojų teko 0,54 DGASA, Vilniaus miesto savivaldybėje 2017 m. buvo eksploatuojamos 6 DGASA, gyventojų skaičius 547,5 tūkst., t. y. 50 tūkst. gyventojų teko 0,55 DGASA.

- Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse 2014–2017 m. buvo surinkta 9 115 t pavojingųjų atliekų, t. y. vidutiškai kasmet 0,8 kg iš kiekvieno gyventojų (6 pav.).

6 pav. 2014–2017 m. DGASA surinktas pavojingųjų atliekų kiekis ir kiekis, tenkantis vienam gyventojui

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių duomenis

- Taip pat savivaldybėms numatyta pareiga užtikrinti butyje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimą iš namų ūkių apvažiuojant, ne rečiau kaip 2 kartus per metus. Pagal savivaldybių pateiktą informaciją nustatėme, kad 2014–2017 m. pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant vykdė 35, arba 58 proc. savivaldybių. Iš jų daugiau kaip 40 proc.

²¹ Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano, patvirtinto Vyriausybės 2002-04-12 nutarimu Nr. 519, 250 p.

²² Ten pat, 252 p.

²³ Ten pat, 251 p.

²⁴ Ten pat, 248.1 p.

kai kuriais metais nesurinko nė vieno kilogramo pavojingųjų atliekų, o 10 savivaldybių šių atliekų nesurinko per visus ketverius metus.

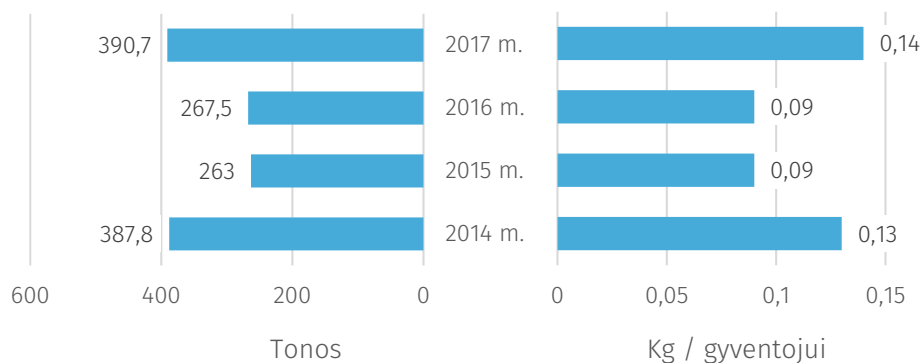
Pavojingųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu pavyzdys

Pavojingąsias atliekas surenkant apvažiavimo būdu 2014 m. nė vieno kilogramo pavojingųjų atliekų nesurinko 16, 2015 m. – 18, 2016 m. ir 2017 m. po 15 savivaldybių.

Kaišiadorių r., Kalvarijos, Kėdainių r., Kretingos r., Plungės r., Radviliškio r., Rietavo, Rokiškio r., Šakių r., Vilniaus r. savivaldybės buityje susidariusių nė vieno kilogramo pavojingųjų atliekų nesurinko per visus 4 metus.

20. Savivaldybių, kurios neužtikrino, kad jų teritorijose vyktų buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu, gyventojai negalėjo pasinaudoti viena iš Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane numatytų priemonių saugiai atiduoti buityje susikaupusias pavojingąsias atliekas.
21. Savivaldybės, vykdydamos buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant, 2014–2017 m. surinko 1 309 t, arba vidutiniškai apie 0,11 kg iš kiekvieno gyventoją kasmet (7 pav.).

7 pav. 2014–2017 m. apvažiavimo būdu surinktas buityje susidariusių pavojingųjų atliekų kiekis ir atliekų kiekis, tenkantis vienam gyventojui

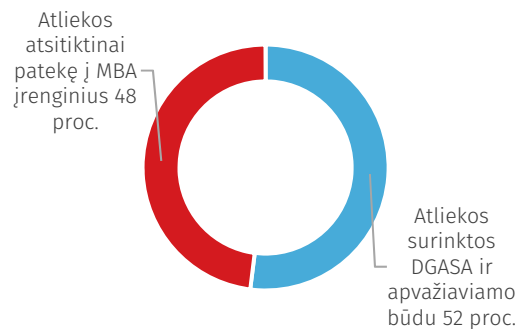

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių duomenis

22. Iš viso savivaldybių organizuojamose buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimo sistemose, t. y. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse ir apvažiavimo būdu, 2014–2017 m. surinkta 10 424 t buityje susidariusių pavojingųjų atliekų, arba vidutiniškai 0,9 kg iš kiekvieno gyventoją kasmet.
23. Buityje susidariusios pavojingosios atliekos neturėtų patekti į komunalinių atliekų srautą. Įvertinę buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimą savivaldybių organizuojamose atliekų surinkimo sistemose nustatėme, kad į jas patenka beveik pusė buityje susidariusių pavojingųjų atliekų. Pagal Aplinkos apsaugos agentūros pateiktą informaciją nustatėme, kad 2014–2017 m. į buitinių atliekų konteinerius, o iš jų – į nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir mechaninio apdorojimo įrenginius pateko 9 473 t buityje susidariusių pavojingųjų atliekų (8 pav.).

8 pav. 2014–2017 m. susidariusių pavojingųjų atliekų pasiskirstymas savivaldybių organizuojamose atliekų surinkimo sistemose

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros ir savivaldybių duomenis

24. Informacija apie visų atliekų rūšiavimo galimybes ir jų surinkimo vietas skelbiama savivaldybių ir regioninių atliekų tvarkymo centrų internetinėse svetainėse, spaudoje, radijo, televizijos laidose ir socialiniuose tinkluose. Be to, vykdomos įvairios akcijos, kurių metu gyventojai informuojami apie rūšiavimo galimybes ir skatinami jomis naudotis. Savivaldybės vykdo visuomenės informavimo ir švietimo priemones, bet jų nepakanka, nes beveik pusė buityje susidariusių pavojingųjų atliekų patenka į buitinių atliekų konteinerius, o iš jų – į sąvartynus arba mechaninio apdorojimo įrenginius.
25. Savivaldybės, organizuodamos buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimą neužtikrina, kad visos pavojingosios atliekos būtų atskirai surenkamos ir saugiai sutvarkomos, neužteršiant kitų atliekų ir nekeliant pavojaus aplinkai. Taip nutinka, nes gyventojai ne visas atliekas rūšiuoja jų susidarymo vietoje, o savivaldybių sukurta pavojingųjų atliekų surinkimo sistema nėra efektyvi.

3. TEISĖ TVARKYTI PAVOJINGĄSIAS ATLIEKAS SUTEIKIAMA NEJŠITIKINUS BŪSIMOS TARŠOS SKAIČIAVIMŲ TEISINGUMU

26. Siekiant įvertinti, ar planuojama pavojingųjų atliekų tvarkymo veikla neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai, būtina įsitikinti, kad veikla bus vykdoma nesukeliant nepatogumų dėl triukšmo, kvapų ar kitos taršos sklaidos. Tam tikslui planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos vykdytojas rengia poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitą. Joje pateiktą informaciją vertina ir išvadas dėl planuojamos pavojingųjų atliekų veiklos poveikio visuomenės sveikatai teikia Nacionalinis visuomenės sveikatos centras²⁵.
27. Laikėmės nuostatos, kad prieš priimant sprendimus dėl planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos galimybių turi būti įsitikinama, kad ši veikla neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

²⁵ Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 6 str. 5 d. 1 p. ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro nuostatų, patvirtintų sveikatos apsaugos ministro 2015-09-18 įsakymu Nr. V-1058, 10.1.7 p.

28. Norint įsitikinti, ar planuojama vykdyti pavojingųjų atliekų tvarkymo veikla neturės neigiamo poveikio visuomenės sveikatai, vertinama būsima taršos sklaida veiklos vykdymo vietoje. Šis vertinamas turi būti atliktas vadovaujantis metodiniais nurodymais²⁶, pasitelkus 13 rekomenduojamų modelių²⁷, kuriais modeliuojama būsima taršos sklaida.
29. Audito metu nustatėme, kad Nacionalinis visuomenės sveikatos centras neturi nė vieno rekomenduojamo modelio, kad galėtų patikrinti planuojamos veiklos vykdytojo pateiktus taršos sklaidos skaičiavimus. Centras įvertina tik taršos sklaidos skaičiavimo prielaidas, t. y. vertina analizuojamai teritorijai ir taršos šaltiniui būdingus parametrus. Kilus abejonių dėl taršos sklaidos skaičiavimų teisingumo, centras neturi priemonių patikrinti planuojamos veiklos vykdytojo ataskaitose pateikiamų taršos sklaidos skaičiavimų rezultatų.
30. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras nurodo, kad, esant poreikiui, ataskaitoms nagrinėti gali pasitelkti išorės ekspertus arba kreiptis į Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją, kuri turi 1 modelį taršos sklaidos skaičiavimams atlikti²⁸. Tačiau 2013–2017 m. nei dėl vienos iš planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos vertinimo ataskaitų nebuvo kreiptasi į išorės ekspertus, prašant perskaičiuoti taršos sklaidos rezultatus.

Planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos vertinimo pavyzdys

2013–2017 m. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras vertino 405 planuojamos ūkinės veiklos vertinimo ataskaitas, iš jų 25 dėl pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos. Nė viena jų nebuvo vertinama pasitelkus išorės ekspertus ar Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją taršos sklaidos skaičiavimams patikrinti.

---

31. Minėtas centras išvadas dėl 2013–2017 m. ataskaitas pateikusių įmonių planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos poveikio visuomenės sveikatai teikė netikrines ataskaitose pateiktų taršos sklaidos skaičiavimų teisingumo.
32. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro išvada dėl planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos poveikio visuomenės sveikatai naudojama priimant sprendimą dėl teisės tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikimo. Centrai neįsitikinęs skaičiavimų teisingumu, gali būti sudarytos prielaidos išduoti leidimą pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklai, kuri sukels nepatogumų dėl triukšmo, kvapų ar kitos taršos sklaidos.

4. PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYTOJUI NUTRAUKUS VEIKLĄ, LIKUSIOS NESUTVARKYTOS ATLIEKOS TVARKOMOS VALSTYBĖS LĖŠOMIS

33. Kiekviena įmonė prieš gaudama leidimą tvarkyti pavojingąsias atliekas turi pasirengti galimam veiklos nutraukimui. Būtent todėl rengiamas veiklos nutraukimo planas, kuriame nurodytos

---

²⁶ Planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodiniai nurodymai, patvirtinti Sveikatos apsaugos ministro 2004-07-01 įsakymu Nr.V-491, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos apsaugos ministro 2017-10-31 įsakymu Nr. D1-885.

²⁷ Ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijų, patvirtintų Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-12-09 įsakymų Nr. 200, 1 priedas.

²⁸ Nacionalinio visuomenės sveikatos centro 2018 m. gegužės ir birželio mėn. raštai Valstybės kontrolei.

atliekų sutvarkymo, jų naudojimo ar šalinimo įrenginių uždarymo bei sutvarkymo priemonės²⁹. Kartu su veiklos nutraukimo planu turi būti parengta priemonių įgyvendinimo sąmata³⁰.

34. Siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkytojui, naudojančiam ar šalinančiam pavojingąsias atliekas, nutraukus veiklą būtų įgyvendintos veiklos nutraukimo plane numatytos priemonės, atliekų tvarkytojai turi turėti garantą. Jo sumos turi užtekti likusioms nesutvarkytoms atliekoms sutvarkyti³¹.
35. Taip pat pavojingąsias atliekas naudojantys ar šalinantys atliekų tvarkytojai atliekas turi tvarkyti laikydamiesi leidimo sąlygų, nekeldami neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, o prieš nutraukdami veiklą – sutvarkyti sukauptas pavojingąsias atliekas. Šių atliekų tvarkytojų veiklos kontrolę vykdo regionų aplinkos apsaugos departamentai.
36. Laikėmės nuostatos, kad pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą likusios atliekos nebus tvarkomos valstybės lėšomis, jeigu:
  - visi atliekų tvarkytojai, naudojantys ar šalinantys pavojingąsias atliekas, tikslina veiklos nutraukimo sąmatas ir jose nurodytos tos pačios atliekos tvarkymo kainos nesiskiria arba skiriasi nedaug;
  - visi atliekų tvarkytojai, naudojantys ar šalinantys pavojingąsias atliekas, turi garantus;
  - visi atliekų tvarkytojai, naudojantys ar šalinantys pavojingąsias atliekas, laiko ne daugiau atliekų, nei nurodyta leidime.

4.1. Veiklos nutraukimo plano sąmatose nurodytos netikslios pavojingųjų atliekų tvarkymo kainos

37. Įmonės parengtą veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatą teikia Aplinkos apsaugos agentūrai. Jai pagrįsti turi būti pateikti bent 2 atliekų tvarkytojų komerciniai pasiūlymai³². Agentūra, gavusi įmonės parengtą sąmatą, patikrina, ar joje nurodytos visos tvarkomos ir atliekų tvarkymo metu susidaranti atliekos, ar jų tvarkymo kainos atitinka atliekų tvarkytojų komerciniuose pasiūlymuose nurodytas kainas.
38. Kilus įtarimų dėl atliekų tvarkytojų komerciniuose pasiūlymuose nurodytų atliekų tvarkymo kainų pagrįstumo, Aplinkos apsaugos agentūra negali įpareigoti komercinius pasiūlymus pateikusius atliekų tvarkytojus patikslinti pasiūlymuose nurodytas atliekų tvarkymo kainas, nederinti sąmatos ir neišduoti leidimo.
39. Siekdami įvertinti atliekų tvarkytojų, naudojančių ar šalinančių pavojingąsias atliekas, sąmatose nurodytų atliekų tvarkymo kainų skirtumus, atsitiktinės atrankos būdu pasirinkome 87 atliekų tvarkytojų parengtas sąmatas. Palyginę tais pačiais metais parengtose sąmatose nurodytas 52 pavojingųjų atliekų rūšių tvarkymo kainas nustatėme, kad 12 atliekų rūšių tvarkymo kainos skiriasi iki 2 kartų, o 40 pavojingųjų atliekų rūšių tvarkymo kainos skiriasi daugiau nei 2 kartus (9 pav.).

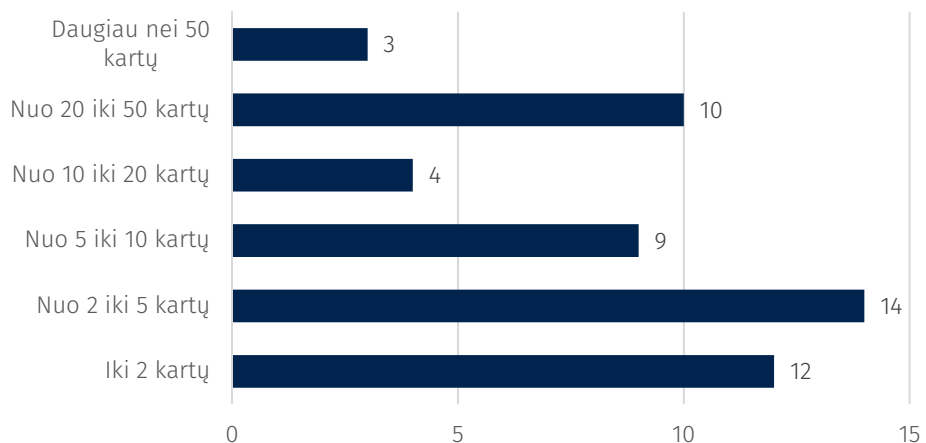
²⁹ Atliekų tvarkymo įstatymo 11 str. 2 d.

³⁰ Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469, 5.6 p.

³¹ Atliekų tvarkymo įstatymo 11 str. 3 d.

³² Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469, 5.6 p.

9 pav. Pavojingųjų atliekų tvarkymo kainų skirtumai, kartais

Šaltinis – Vaslybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

40. Kai kurių pavojingųjų atliekų tvarkymo kainos tais pačiais metais parengtose sąmatose skiriasi daugiau nei 100 kartų.

Sąmatose nurodytų atliekų tvarkymo kainų pavyzdžiai

16 01 10* Sprogios sudedamosios dalys (pvz., oro pagalvės). 2012 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad šių atliekų tvarkymo kaina 15,06 Eur/t, įmonė B – 210 Eur/t, įmonė C – 347,54 Eur/t, įmonė D – 2395,15 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas yra 159 kartai.

13 02 08* Kita variklio, pavarų dėžės ir tepamoji alyva. 2014 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad šių atliekų tvarkymo kaina 3836,02 Eur/t, įmonė B – 40,55 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas yra daugiau nei 94 kartai.

20 01 35* Nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingųjų sudedamųjų dalių. 2017 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad šių atliekų tvarkymo kaina – 4225 Eur/t, įmonė B – 60,5 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas yra beveik 70 kartų.

41. Palyginę sąmatose nurodytų atliekų tvarkymo kainas pastebėjome, kad tas pats atliekų tvarkytojas skirtingoms įmonėms pateikia skirtingus tos pačios atliekos sutvarkymo pasiūlymus³³. Kai kuriuose jų kainos skiriasi daugiau nei 30 kartų.

Atliekų tvarkytojų pateiktų pasiūlymų pavyzdžiai

06 04 04* Atliekos, kuriose yra gyvsidabrio. 2017 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad atliekų tvarkytojas šias atliekas sutvarkys už 25 639,9 Eur/t, įmonė B nurodo, kad tas pats atliekų tvarkytojas atliekas sutvarkys už 820 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas 31,3 karto.

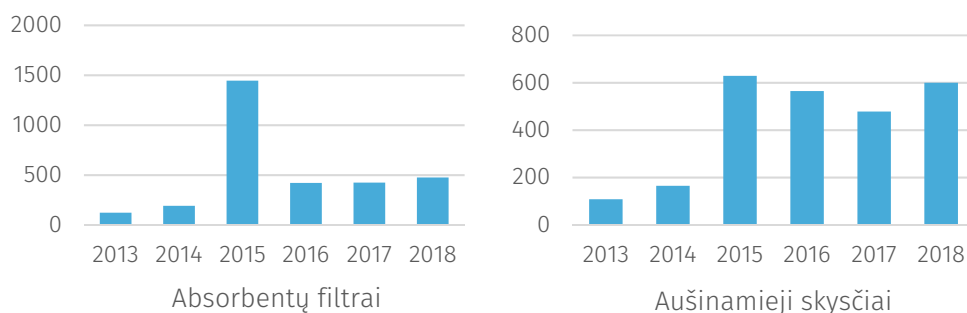
16 01 10* Sprogios sudedamosios dalys (pvz., oro pagalvės). 2017 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad atliekų tvarkytojas šias atliekas sutvarkys už 12 281,5 Eur/t, įmonė B nurodo, kad tas pats atliekų tvarkytojas atliekas sutvarkys už 2 520 Eur/t, įmonė C – 1 418,1 Eur/t, įmonė D – 15 282,3 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas 10,8 karto.

16 01 14* Aušinamieji skysčiai, kuriuose yra pavojingųjų medžiagų. 2017 m. parengtose sąmatose įmonė A nurodo, kad atliekų tvarkytojas šias atliekas sutvarkys už 1 698,4 Eur/t, įmonė B nurodo, kad tas pats atliekų tvarkytojas atliekas sutvarkys už 726 Eur/t. Didžiausios ir mažiausios kainos skirtumas 2,3 karto.

42. Siekdami įvertinti atliekų tvarkymo kainų pokytį, palyginome sąmatose nurodytų pasirinktų atliekų mažiausias tvarkymo kainas 2013–2018 m. (10 pav.). Nustatėme, kad kainos nėra pastovios ir kasmet keičiasi (10 pav.).

³³ Vertinome tais pačiais metais pateiktus atliekų tvarkytojų pasiūlymus.

10 pav. Absorbentų filtrų ir aušinamųjų skysčių tvarkymo kainų pokyčiai 2013-2018 m., eurai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

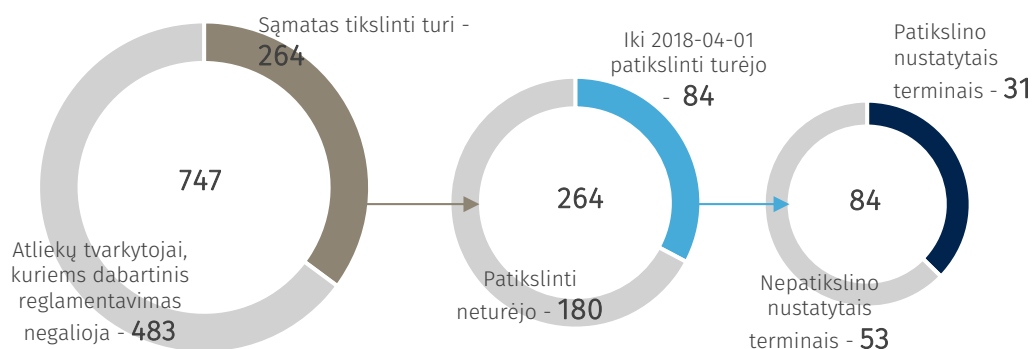
43. Atsižvelgiant į kainų svyravimus ir siekiant užtikrinti, kad lėšų užtektų pavojingųjų atliekų sutvarkymui veiklos nutraukimo atveju, būtina periodiškai tikslinti įmonių parengtas sąmatas. Aplinkos ministerija numatė pareigą pavojingąsias atliekas naudojančioms ar šalinančioms atliekų tvarkytojoms sąmatą tikslinti ne rečiau kaip kas dvejus metus³⁴. Šis reikalavimas įsigaliojo tik 2015 m. ir galioja tik tiems atliekų tvarkytojams, kuriems leidimai naudoti ar šalinti pavojingąsias atliekas išduoti po 2015-04-13.
44. Aplinkos apsaugos agentūros pateiktais duomenimis, leidimus naudoti ar šalinti pavojingąsias atliekas 2018 m. balandžio mėn. turėjo 747 atliekų tvarkytojai, 264 iš jų leidimai išduoti po 2015-04-13. Reikalavimas kas 2 metus tikslinti sąmatą negalioja beveik 2/3 (65 proc.) atliekų tvarkytojų; kai kurių sąmatos netikslintos daugiau negu 10 metų.

Sąmatų (ne) tikslinimo pavyzdžiai

Atliekų tvarkytojas A Aplinkos apsaugos agentūrai sąmatą pateikė 2005-11-15, B – 2005-12-01, C – 2006-01-10. Jie sąmatų netikslino, todėl jų garanto suma apskaičiuota pagal daugiau nei prieš 10 metų parengtas sąmatas.

45. Nustatėme, kad net ir tie atliekų tvarkytojai, kuriems numatyta pareiga tikslinti sąmatą, ne visuomet tai daro. Iš 84 atliekų tvarkytojų, kuriems iki 2018-04-01 suėjo terminas tikslinti sąmatą³⁵, 53 (63 proc.) jos nustatytais terminais nepatikslino (11 pav.).

11 pav. Sąmatų tikslinimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

³⁴ Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469, 20 p.

³⁵ Leidimai išduoti arba patikslinti 2015-04-14–2016-04-01.

46. Atliekų tvarkytojams sąmatose nurodant netiksliai atliekų tvarkymo kainas ir jų periodiškai netikslinant, sąmatose nurodytos veiklos nutraukimo priemonių įgyvendinimo kainos neatspindi tikrų tvarkymo kaštų (1 lentelė).

1 lentelė. Sąmatoje nurodytų ir faktinių pavojingųjų atliekų tvarkymo kainų palyginimas

Eil. Nr.	Atliekos		Pavojingųjų atliekų tvarkymo kaina, EUR/t		Kainų skirtumas kartais
	Pavadinimas	Kodas	Nurodyta sąmatoje	faktinė	
1.	Pakuotės užterštos pavojingomis medžiagomis	15 01 10*	206,07	570,00	2,77
2.	Gruntas, kuriame yra pavojingų medžiagų	17 05 03*	348,99	561,00	1,60
3.	Panaudotos jonitinės dervos	19 08 06 *	401,12	601,00	1,50
4.	Atliekos po mechaninio apdorojimo kuriose yra pavojingų medžiagų	19 12 11*	343,24	801,00	2,33
5.	Absorbentai. Kuriose yra pavojingų medžiagų	15 02 02*	206,04	570,00	2,76

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Kauno ir Utenos regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenis

47. Tokia situacija susiklosto, nes sąmatoje pateikiamą atliekų tvarkymo kainą lemia tik atliekų tvarkytojų pateikti pasiūlymai. Taip gali būti sudarytos prielaidos atliekų tvarkytojams tarpusavyje susitarti ir komerciniuose pasiūlymuose nurodyti mažesnes kainas.

4.2. Ne visi pavojingųjų atliekų tvarkytojai turi garantą, užtikrinantį atliekų sutvarkymą veiklos nutraukimo atveju

Garantai suteikiami laikotarpiui iki 50 metų

48. Atliekų tvarkytojas, sąmatoje apskaičiavęs veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo kainą, Aplinkos apsaugos agentūrai turi pateikti draudimo bendrovės arba banko suteiktą garantą. Garantas turi būti suteiktas ne mažesnei sumai, nei nurodyta sąmatoje³⁶.
49. Teisės aktuose neapibrėžta, kokiam terminui gali būti suteikti garantai. Jų galiojimo terminas priklauso tik nuo atliekų tvarkytojo ir banko arba draudimo bendrovės susitarimo, todėl atliekų tvarkytojų turimų garantų galiojimo laikotarpiai yra skirtingi. Išanalizavę Aplinkos apsaugos agentūros pateiktą informaciją nustatėme, kad 29 proc. pavojingąsias atliekas naudojančių ar šalinančių atliekų tvarkytojų banko ar draudimo bendrovės garantas suteiktas 5 metų arba ilgesniam laikotarpiui. Kai kuriems iš jų garantai suteikti 15, 20 ar net 50 metų laikotarpiui ir galioja atitinkamai iki 2028 m., 2033 m., 2061 m.

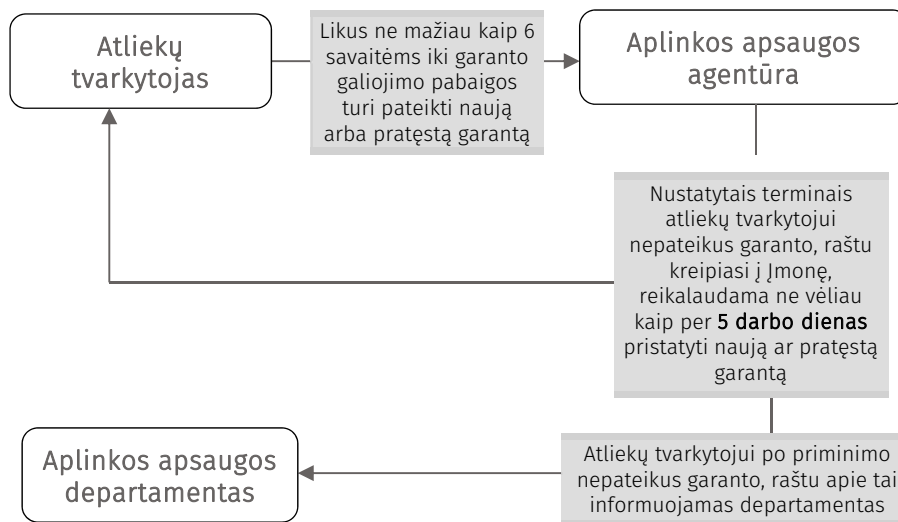
Garanto suma apskaičiuojama įvertinus atliekų tvarkymo kainas garanto išdavimo metu, bet nėra vertinamas būsimas atliekų tvarkymo kainų pokytis. Todėl egzistuoja rizika, kad garanto galiojimo pabaigoje atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, garanto suma nepadengs visų likusių atliekų tvarkymo kaštų.

³⁶ Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469,19 p.

Aplinkos apsaugos agentūra sudaro galimybę atliekų tvarkytojams veikti be garanto

50. Baigiantis garanto galiojimo terminui, atliekų tvarkytojas, naudojantis ar šalinantis pavojingąsias atliekas, Aplinkos apsaugos agentūrai turi pateikti naują ar pratęstą garantą³⁷ (12 pav.).

12 pav. Garanto pateikimo užtikrinimo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

51. Įvertinę Aplinkos apsaugos agentūros ir regionų aplinkos apsaugos departamentų pateiktą informaciją nustatėme, kad nuo 2014-07-01 iki 2018-06-30 71 atliekų tvarkytojas pavojingųjų atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą tam tikrais laikotarpiais vykdė be garanto. 31 iš jų ir 2018-06-30 neturėjo garanto; kai kurie tvarkytojai pavojingąsias atliekas naudojo ar šalino net kelerius metus, neturėdami garanto (2 lentelė).

2 lentelė. Atliekų tvarkytojai, pavojingąsias atliekas naudojančys ar šalinantys be garanto

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Veikia be garanto nuo:	Laikotarpis metais per kurį įmonės neturėjo garanto iki 2018 m. birželio 30 d.
1.	Tvarkytojas A	2016-02-01	2 m. ir 5 mėn.
2.	Tvarkytojas B	2015-10-17	2 m. ir 8 mėn.
3.	Tvarkytojas C	2015-07-21	2 m. ir 11 mėn.

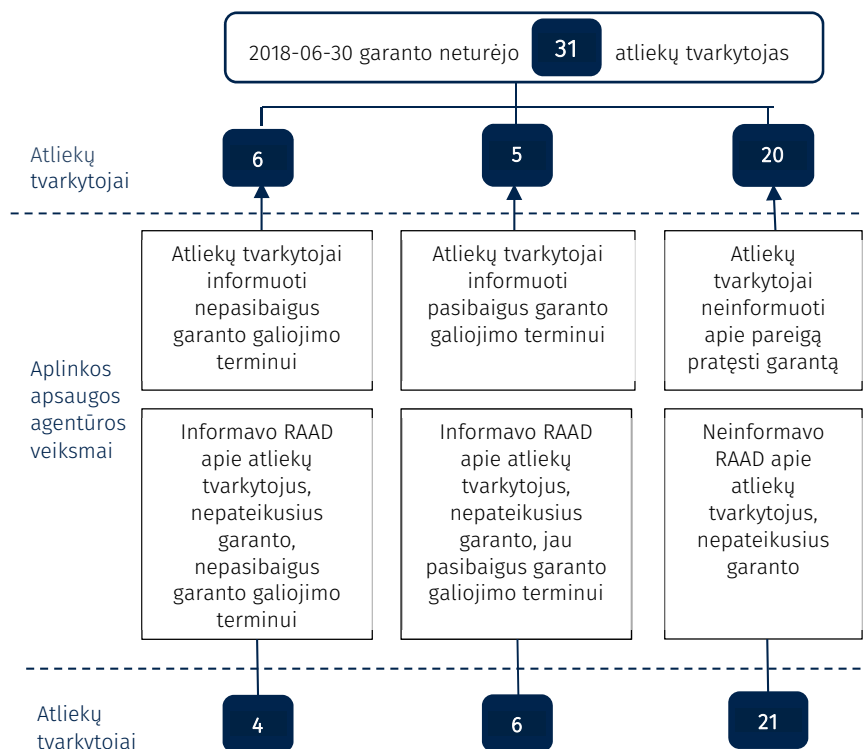
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros ir regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenis

52. Atliekų tvarkytojui nustatytais terminais Aplinkos apsaugos agentūrai nepateikus naujo arba pratęsto garanto, agentūra turi kreiptis ir reikalauti pateikti pratęstą garantą³⁸. Atliekų tvarkytojui nepateikus pratęsto garanto, agentūra turi informuoti regiono aplinkos apsaugos departamentą. Nustatėme, kad agentūra daugeliu atvejų nesikreipia į atliekų tvarkytojus, kad šie pateiktų naują ar pratęstą garantą ir neinformuoja regionų aplinkos apsaugos departamentų apie pratęsto garanto nepateikusius atliekų tvarkytojus (13 pav.).

³⁷ Ten pat, 22 p.

³⁸ Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469, 23 p.

13 pav. Aplinkos apsaugos agentūros veiksmai siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkytojai pateiktų naują ar pratęstą garantą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros ir regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenis

53. Kai kuriais atvejais Aplinkos apsaugos agentūra į atliekų tvarkytojus ir regionų aplinkos apsaugos departamentus kreipiasi pasibaigus garanto galiojimo terminui.

Aplinkos apsaugos agentūros kreipimosi į atliekų tvarkytojus ir regiono aplinkos apsaugos departamentus pavyzdžiai

Aplinkos apsaugos agentūra 2018-06-12 kreipėsi į atliekų tvarkytoją A, reikalaudama pateikti naują garantą, bet jam suteikto garanto galiojimas buvo pasibaigęs 2016-04-21, arba praėjus 782 dienoms po garanto galiojimo pabaigos.

Aplinkos apsaugos agentūra 2016-11-15 informavo Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentą, kad atliekų tvarkytojas B nepateikė naujo garanto, nors garanto galiojimas buvo pasibaigęs 2014-10-31, arba praėjus daugiau kaip 2 metams po garanto galiojimo pabaigos.

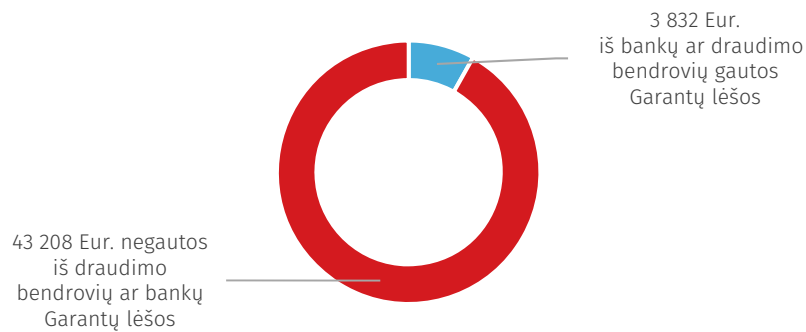
54. Regionų aplinkos apsaugos departamentai, iš Aplinkos apsaugos agentūros gavę informaciją apie naujo ar pratęsto garanto nepateikusius atliekų tvarkytojus, turi kreiptis į draudimo bendrovę ar banką ir reikalauti sumokėti garante nurodytą sumą³⁹.
55. Regionų aplinkos apsaugos departamentai, iš Aplinkos apsaugos agentūros gavę informaciją apie garanto nepratęsusius atliekų tvarkytojus, kreipėsi į draudimo bendroves arba bankus reikalaudami sumokėti garanto sumą. 2013–2017 m. regionų aplinkos apsaugos departamentai iš bankų ar draudimo bendrovių gavo 3 832 Eur garanto lėšų, skirtų keturių įmonių veiklos nutraukimo planuose numatytų priemonių įgyvendinimui.

³⁹ Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2003-09-25 įsakymu Nr. 469, 28 p.

56. Jeigu Aplinkos apsaugos agentūra būtų laiku informavusi regionų aplinkos apsaugos departamentus apie atliekų tvarkytojus, nepateikusius garanto, departamentai būtų turėję galimybę iš draudimo bendrovių ar bankų gauti 43 207,72 Eur, arba 11 kartų daugiau garanto lėšų. Regionų aplinkos apsaugos departamentai neturi galimybių gauti garanto lėšų, jeigu agentūra neinformuoja departamento ar informuoja pasibaigus garanto galiojimo laikui (14 pav.).

14 pav. RAAD 2013–2017 m. gautos garanto lėšos ir lėšos kurios galėjo būti gautos iš draudimo bendrovių ar bankų, Eur.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Aplinkos apsaugos agentūros ir regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenis

57. Agentūrai laiku neinformavus regionų aplinkos apsaugos departamentų, prarandama galimybė gauti garanto lėšas ir neužtikrinama, kad departamentas turėtų lėšų sutvarkyti atliekas, likusias atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą.
58. Aplinkos apsaugos agentūra ne visais atvejais kreipėsi į atliekų tvarkytojus reikalaujama pateikti garantus, o apie garanto nepateikusius atliekų tvarkytojus ne visada informavo regionų aplinkos apsaugos departamentus, taip sudarydama sąlygas atliekų tvarkytojams pavojingąsias atliekas naudoti ar šalinti neturint garanto.

4.3. Pavojingųjų atliekų tvarkytojai laiko daugiau atliekų nei nurodyta leidime

59. Siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkymo veikla nekels neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, atliekų tvarkytojų laikomas pavojingųjų atliekų kiekis negali viršyti leidime nurodyto maksimalaus leistino laikyti šių atliekų kiekio.
60. Audito metu nustatėme, kad ne visi atliekų tvarkytojai, tvarkydami pavojingąsias atliekas, laikosi leidimo sąlygų. Pagal regionų aplinkos apsaugos departamentų pateiktą informaciją 2014–2017 m. 46 atliekų tvarkytojai laikė didesnius pavojingųjų atliekų kiekius, nei nurodyta leidime. Nustatyta, kad pavojingąsias atliekas naudojančios ar šalinančios atliekų tvarkytojai kasmet vidutiniškai 5,5 tūkst. t viršija leidimuose nurodytus maksimalius leistinus laikyti atliekų kiekius. Kai kurie jų maksimalius leistinus laikyti kiekius viršijo daugiau kaip 20 kartų (3 lentelė).

3 lentelė. Atliekų tvarkytojai laikę didesnius atliekų kiekius, nei nurodyta leidime

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Pavojingosios atliekos pavadinimas, kodas	Didžiausias leistinas atliekos kiekis pagal turimą TIPK leidimą	Faktiškai nustatytas laikytas atliekos kiekis, t	Viršytas kiekis, kartais
1.	Tvarkytojas A	Naftos produktų/vandens separatorių atliekų mišiniai 13 05 08*	50	224,31	3,5
2.	Tvarkytojas B"	Ekspluatuoti netinkamos transporto priemonės (16 01 04*)	100	700	6
3.	Tvarkytojas C	Pavojingos sudedamosios dalys, nenurodytos 16 01 07–16 01 11, 16 01 13 ir 16 01 14 (16 01 21)	2	47,57	22,8

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal regionų aplinkos apsaugos departamento duomenis

61. Prieš išduodant leidimą tvarkyti pavojingąsias atliekas vertinama, ar planuojamoje tvarkymo vietoje saugu laikyti leidime nurodytą atliekų kiekį. Atliekų tvarkytojų laikomo didesnio jų kiekio poveikis aplinkai ir visuomenės sveikatai nėra vertinamas, taigi, laikant didesnį (nei nurodyta leidime) kiekį, atliekų tvarkymo veikla gali kelti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir/arba aplinkai.
62. Atliekų tvarkytojas, sukaukęs daug pavojingųjų atliekų ir nesugebėdamas jų sutvarkyti, gali nutraukti veiklą, palikdamas didelį kiekį nesutvarkytų atliekų.
63. Regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenimis 2012–2017 m. pavojingųjų atliekų naudojimo ar šalinimo veiklą nutraukė 73 atliekų tvarkytojai, naudojantys ar šalinantys pavojingąsias atliekas. Trys nutraukė veiklą palikdami 2 542 t nesutvarkytų pavojingųjų atliekų, iš kurių 1 774 t (70 proc.) iki 2018-01-01 vis dar nebuvo sutvarkytos. Visi šie atliekų tvarkytojai buvo sukaukę daugiau atliekų, nei nurodytas leidime maksimalus galimas laikyti pavojingųjų atliekų kiekis (4 lentelė).

4 lentelė. Atliekų tvarkytojai 2012–2017 m. nutraukę veiklą ir palikę nesutvarkytų pavojingųjų atliekų

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Veiklos nutraukimo data	Sukaupta iki 2018-01-01, t	Sutvarkyta iki 2018-01-01, t	Liko nesutvarkyta atliekų, t
1.	Tvarkytojas A	2016-04-14	481,38	441,14	40,24
2.	Tvarkytojas B	2013-10-16	55,04	4,38	50,66
3.	Tvarkytojas C	2015-02-20	2005,37	322,15	1683,22
Iš viso:			2541,79	767,67	1774,12

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal regionų aplinkos apsaugos departamento duomenis

64. Veiklos nutraukimo atveju, pavojingąsias atliekas naudojančiams ar šalinantiems atliekų tvarkytojams neturint pakankamai lėšų, pareiga tvarkyti likusias nesutvarkytas atliekas tenka regionų aplinkos apsaugos departamentams. Jie šias atliekas turėtų sutvarkyti banko ar draudimo bendrovės atliekų tvarkytojams suteikto garanto lėšomis.
65. Pagal regionų aplinkos apsaugos departamentų atliktus preliminarinius skaičiavimus, likusioms nesutvarkytoms pavojingosioms atliekoms sutvarkyti reikėjo 3 488 tūkst. Eur. Iki 2018 m. sutvarkyta 768 t pavojingųjų atliekų, o jų tvarkymui iš viso iki 2018-01-01 panaudota 890 tūkst. Eur, iš jų 98 proc. sudaro valstybės biudžeto ir tik 2 proc. – garanto lėšos (5 lentelė).

5 lentelė. Lėšų poreikis nesutvarkytų pavojingųjų atliekų tvarkymui

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Lėšų poreikis visų sukautų atliekų sutvarkymui, EUR	Atliekų sutvarkymui iš viso panaudotos lėšos, EUR	Iš jų atliekų sutvarkymui panaudota garanto draudimo lėšų EUR	Likusių atliekų sutvarkymui reikės lėšų, EUR
1.	Tvarkytojas A	754 444,52	701 958,84	3 548,84	52 485,68
2.	Tvarkytojas B	29 103,51	2 317,96	2 317,96	26 785,55
3.	Tvarkytojas C	2 704 836,05	185 968,94	11 536,05	2 518 867,11
iš viso:		3 488 384,08	890 245,74	17 402,85	2 598 138,34

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal regionų aplinkos apsaugos departamentų duomenis

66. Valstybė trijų veiklą nutraukusių įmonių paliktoms pavojingosioms atliekoms sutvarkyti jau panaudojo 872,8 tūkst. Eur, likusioms atliekoms sutvarkyti reikia dar 2,6 mln. Eur. Įmonės jau yra nutraukusios veiklą ir negali skirti lėšų likusių nesutvarkytų atliekų tvarkymui, o turėtos garanto sumos panaudotos, todėl nesutvarkytas atliekas gali tekti tvarkyti valstybės lėšomis.
67. Įvertinę Aplinkos apsaugos agentūros pateiktą informaciją apie visiems atliekų tvarkytojams, naudojantiems ar šalinantiems pavojingąsias atliekas, suteiktus garantus nustatėme, kad bendra visiems suteiktų garantų suma – 2,2 mln. Eur. Taigi, net ir panaudojus visiems atliekų tvarkytojams suteiktus garantus, jų neužtektų sutvarkyti trijų veiklą nutraukusių įmonių paliktas pavojingąsias atliekas.
68. Kai kurie ir šiuo metu pavojingąsias atliekas naudojantys ar šalinantys atliekų tvarkytojai veiklą vykdo neturėdami banko ar draudimo bendrovės suteikto garanto ir yra sukaukę tiek atliekų, kad jos kelis kartus viršija leidime nurodytą maksimalų leidžiamą kiekį.

Atliekų tvarkytojo, veiklą vykdančio be garanto ir sukaupusio daug atliekų, pavyzdys

Atliekų tvarkytojas A turi teisę laikyti iki 50 t pavojingųjų atliekų, 2016 m. jis buvo sukaukęs beveik 130 t, 2017 m. jų buvo 224 t, atliekų tvarkytojas nuo 2018-01-05 neturi garanto. Šiam tvarkytojui nutraukus veiklą, atliekas gali tekti tvarkyti valstybės lėšomis.

69. Atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą ir palikus nesutvarkytas pavojingąsias atliekas, siekiant išvengti neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai, jas tenka tvarkyti valstybės lėšomis.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
1.	Siekiant, kad pavojingosios atliekos būtų sutvarkytos saugiai, nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai:	Aplinkos ministerija		
1.1.	stiprinti atliekų turėtojų kontrolę, kad nebūtų galimybės pavojingąsias atliekas tvarkyti kaip nepavojingąsias		1.1.1 Sukurti metodinės pagalbos dėl pavojingųjų atliekų identifikavimo atsakingoms institucijoms, ūkio subjektams, savivaldybėms mechanizmą. 1.1.2 Parengti rizikos vertinimo pagrįstas AAA ir AAD vidaus procedūras, kad AAA ir AAD veikla užtikrintų tinkamą priskirtų funkcijų ir atsakomybių įgyvendinimą bei prevencinę pavojingųjų atliekų tvarkymo kontrolę.	2020 IV ketv. 2019 II ketv.
1.2.	įvertinti savivaldybių vykdomų priemonių buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimui efektyvumą ir vykdyti priemones, kad pavojingosios atliekos nepatektų į nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius		1.2.1. Atlikti savivaldybių vykdomų priemonių buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimui efektyvumo analizę ir parengti rekomendacijas savivaldybėms dėl priemonių, kad pavojingosios atliekos nepatektų į nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius. Komentaras. Informuojame, kad Aplinkos ministerija parengė ir derina su suinteresuotoms institucijoms Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 pakeitimo įstatymo projektą, kuriame numatoma didinti mokesčio tarifą už nepavojingųjų atliekų šalinimą nepavojingųjų atliekų sąvartyne, suvienodinant mokesčio tarifus su pavojingųjų atliekų sąvartyne šalinamų atliekų mokesčio tarifu. Atsižvelgus į tai, manytina, kad suvienodinus mokesčių tarifus bus sprendžiamas galimai netinkamo pavojingųjų atliekų šalinimo nepavojingųjų atliekų sąvartynuose klausimas.	2019 IV ketv.
2.	Siekiant užtikrinti, kad atliekų tvarkytojams, naudojantiems ar šalinantiems pavojingąsias atliekas, nutraukus veiklą likusios nesutvarkytos atliekos būtų sutvarkytos nenaudojant valstybės biudžeto lėšų:	Aplinkos ministerija		
2.1.	numatyti ir vykdyti priemones, kurios užtikrintų, kad derinant įmonių pateiktas veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatas būtų		2.1.1. Patikslinti Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 469 „Dėl Atliekų naudojimo ar šalinimo veiklos nutraukimo plano	2019 III ketv.

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	įsitikinama, ar jose nurodytos atliekų tvarkymo kainos atitinka rinkos kainas		rengimo, derinimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ribojant terminą, kuriam gali būti išduoti garantai, patikslinant tvarką, reikalavimus ir atsakingų institucijų atsakomybes, kad būtų užtikrintas veiklos nutraukimo plane planuojamų priemonių įgyvendinimo sąmatų atitikimas rinkos kainoms, operatyvi ir veiksminga veiklos nutraukimo planų, juose numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatų ir garantų galiojimo terminų kontrolė.	
2.2.	numatyti pareigą visiems atliekų tvarkytojams ne rečiau kaip kas dvejus metus tikslinti veiklos nutraukimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo sąmatas ir užtikrinti, kad visi atliekų tvarkytojai nustatytais terminais jas patikslintų		2.1.2. Parengti rizikos vertinimu pagrįstas AAA ir AAD vidaus procedūras, kad AAA ir AAD veikla užtikrintų tinkamą priskirtų funkcijų ir atsakomybių įgyvendinimą bei prevencinę pavojingųjų atliekų tvarkymo kontrolę.	2019 III ketv.
2.3.	periodiškai peržiūrėti atliekų tvarkytojų pateiktus draudimo bendrovės ar banko suteiktus garantus ir užtikrinti, kad atliekų tvarkytojai nustatytais terminais Aplinkos apsaugos agentūrai pateiktų naują ar pratęstą garantą			
2.4.	stiprinti pavojingųjų atliekų tvarkymo kontrolę, kad pavojingųjų atliekų tvarkytojų laikomi atliekų kiekiai neviršytų leidime nurodytų maksimalių leistinų laikyti atliekų kiekių			
3.	Siekiant, kad teisė pavojingąsias atliekas tvarkyti būtų suteikta tik tiems atliekų tvarkytojams, kurių veikla nekels neigiamo poveikio visuomenės sveikatai, užtikrinti, kad išvados dėl planuojamos pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos būtų teikiamos įsitikinus būsimos taršos sklaidos skaičiavimų teisingumu	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras	3.1 Įdiegti procedūrą planuojamos ūkinės veiklos taršos sklaidos skaičiavimų teisingumui įvertinti	2019 I ketv.

* – priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė Aplinkos ministerija ir Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

Aplinkos ministerijos Atliekų departamento Atliekų projektų valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas Audrius Naktinis, 8 706 63 512, audrius.naktinis@am.lt

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vedėja Irena Taraškevičienė, 8 5 264 9650, irena.taraskeviciene@nvsc.lt

Ekonomikos audito departamento direktorius

Julius Lukošius

Ekonomikos audito departamento vyriausiasis valstybinis auditorius

Arvydas Laurinkevičius

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Pavojingųjų atliekų tvarkymas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

DGASA – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės

Garantas – draudimo laidavimo sutartis arba banko garantija

MBA – mechaninio biologinio apdrojimo įrenginiai

RAAD – regionų aplinkos apsaugos departamentai

TIPK – taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas

Atliekų naudojimas – veikla, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekas sudarančių medžiagų naudojimas konkrečiai paskirčiai vietoj kitų medžiagų, arba veikla, kurios rezultatas yra atliekų paruošimas naudoti pagal tą paskirtį įmonėje arba visame ūkyje.

Atliekų šalinimas – veikla, nepriskiriama prie atliekų naudojimo, net jei antrinis tokios veiklos rezultatas yra medžiagų ar energijos gavimas.

Atliekų turėtojas – atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų.

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar pavojingųjų atliekų tvarkymo sistema užtikrina, kad šios atliekos būtų tvarkomos rezultatyviai, nekeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar tinkamai identifikuojamos pavojingosios atliekos;
- ar rezultatyvus buityje susidariusių pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas;
- ar teisė tvarkyti pavojingas atliekas suteikiama įsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu;
- ar pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą likusios nesutvarkytos atliekos netvarkomos valstybės lėšomis.

Audituojamas subjektas – Aplinkos ministerija, kuri reglamentuoja ir administruoja visų atliekų tvarkymą, kontroliuoja nustatytų reikalavimų įgyvendinimą, koordinuoja kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atliekų tvarkymo srities veiklą.

Audituojamas 2013–2017 m. laikotarpis. Siekiant įvertinti pokyčius ir palyginti duomenis, kai kuriais atvejais buvo naudoti 2012 m. ir 2018 m. I pusm. duomenys.

Apribojimai – 2017 m. atlikdami valstybinį auditą „Gamintojo atsakomybės principo taikymas“⁴⁰ vertinome atliekų apskaitą, atliekų tvarkymo ataskaitų teikimą ir jų tikrinimą, ūkio subjektų įtraukiamų į metinius patikrinimo planus atranką, naudojamų informacinių sistemų patikimumą, valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę atliekančių institucijų bendradarbiavimą. Todėl šių klausimų nevertinome atlikdami valstybinį auditą „Pavojingųjų atliekų tvarkymas“.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁴¹ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁴².

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Sudaromos prielaidos pavojingas atliekas identifikuoti kaip nepavojingasias	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ES direktyvas reglamentuojančias cheminių medžiagų klasifikavimą ir pavojingųjų atliekų identifikavimą; ▪ LR įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus, nustatančius pavojingųjų atliekų identifikavimo tvarką; 	Nustatyti ar tinkamai identifikuojamos pavojingosios atliekos.

⁴⁰ https://www.vkontrole.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=2

⁴¹ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

⁴² 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Specialiųjų tyrimų tarnybos išvadą „Dėl korupcijos rizikos analizės ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus, Šiaulių, Kauno, Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentų atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos srityse 2016 metais“. <p><u>Duomenų analizė:</u> Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus duomenis apie Europos cheminių medžiagų agentūros priimtus sprendimus dėl cheminių medžiagų klasifikavimo. ▪ Klasifikavimo ir ženklavimo inventoriaus duomenų bazėje skelbiamą informaciją apie gamintojų ar importuotojų siūlomą 27 cheminių medžiagų klasifikavimą. <p>Pokalbiai su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros atstovais 	
<p>2. Beveik pusė pavojingųjų atliekų patenka į komunalinių atliekų srautą</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LR įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius pavojingųjų atliekų surinkimą <p><u>Duomenų analizė</u> Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus duomenis apie 2014-2017 m. į nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir MBA patekusias pavojingąsias atliekas; ▪ 60-ties savivaldybių duomenis apie DGASA ir apvažiavimo būdu 2014-2017 m. surinktas pavojingąsias atliekas; ▪ Regioninių atliekų tvarkymo centrų ir UAB „Kauno švara“ duomenis apie didelių gabaritų aikštelėse surenkamas pavojingąsias atliekas <p><u>Apklauso:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2018 m. išsiųsti klausimynai 60 savivaldybių apie pavojingųjų atliekų tvarkymą DGASA ir apvažiavimo būdu. ▪ 2018 m. elektroniniu paštu visi regioniniai atliekų tvarkymo centrai ir UAB „Kauno švara“ apklausti apie jų eksploatuojamose GDASA surenkamas pavojingąsias atliekas <p>Pokalbiai su: Aplinkos ministerijos, Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro, Vilniaus miesto savivaldybės atstovais.</p>	<p>Nustatyti ar rezultatyvus buityje susidariusių pavojingųjų atliekų surinkimas.</p>
<p>3. Teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikiama neįsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LR įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius poveikio visuomenės sveikatai vertinimą; <p><u>Duomenų analizė:</u> Analizavome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pateiktus duomenis apie 2013-2017 m. vykdytą planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimą <p>Pokalbiai su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nacionalinio visuomenės sveikatos centro, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovais. 	<p>Nustatyti ar teisė tvarkyti pavojingąsias atliekas suteikiama įsitikinus būsimos taršos skaičiavimų teisingumu.</p>
<p>4. Pavojingųjų atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą, likusios nesutvarkytos atliekos tvarkomos valstybės lėšomis</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ LR įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius pavojingųjų atliekų tvarkymo veiklos nutraukimą, leidimų išdavimą, veiklos nutraukimo planų rengimą, veiklos planuose numatytų priemonių įgyvendinimo išlaidų sąmatų rengimą, garanto dydžio apskaičiavimą 	<p>Nustatyti ar atliekų tvarkytojui nutraukus veiklą likusios nesutvarkytos atliekos nėra tvarkomos valstybės lėšomis.</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p><u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: Aplinkos apsaugos agentūros pateiktą informaciją apie atliekų tvarkytojų parengtas sąmatas ir jiems suteiktus garantus. Regionų aplinkos apsaugos departamentų pateiktą informaciją apie veiklą nutraukusius pavojingųjų atliekų tvarkytojus, atliekų tvarkytojų paliktas nesutvarkytas pavojingąsias atliekas bei jų tvarkymą valstybės lėšomis. Pokalbiai su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros regionų aplinkos apsaugos departamentų atstovais.	

Pavojingųjų atliekų savybės

Pavojingųjų atliekų savybės	Savybių apibūdinimas
HP1 „Sproginčiosios“	atliekos, kurios gali chemiškai reaguoti išskirdamos tokios temperatūros ir slėgio dujas tokiu greičiu, kad tai gali padaryti žalą aplinkai. Įtraukiamos pirotechnikos atliekos, sproginčiosios organinio peroksido atliekos ir sproginčiosios savaime reaguojančios atliekos.
HP2 „Oksiduojančiosios“	atliekos, kurios, paprastai gaudamos deguonies, gali sukelti kitų medžiagų degimą ar jį skatinti.
HP3 „Degiosios“	<ul style="list-style-type: none"> – degiosios skystos atliekos: skystos atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra mažesnė negu 60 °C, arba gazolio, dyzelio ir lengvųjų krosnių kuro atliekos, kurių pliūpsnio temperatūra yra > 55 °C ir ≤ 75 °C; – degiosios piroforinės skystos ir kietos atliekos: kietos ar skystos atliekos, kurių net mažas kiekis per penkias minutes užsidega dėl sąlyčio su oru; – degiosios kietos atliekos: kietos atliekos, kurios lengvai dega arba dėl trinties gali sukelti gaisrą ar jį paskatinti; – degiosios dujinės atliekos: dujinės atliekos, kurios yra degios ore esant 20 °C ir normaliajam 101,3 kPa slėgiui; – su vandeniu reaguojančios atliekos: atliekos, kurios dėl sąlyčio su vandeniu išskiria pavojingą degių dujų kiekį; – kitos degiosios atliekos: degūs aerosoliai, degios savaime kaistančios atliekos, degūs organiniai peroksidai ir degios savaime reaguojančios atliekos.
HP4 „Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis“	atliekos, kurios patekusios ant odos arba į akis gali sudirginti odą arba pažeisti akis.
HP5 „Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT)/Toksiškos įkvėpus“	atliekos, kurios gali sukelti specifinį toksiškumą konkrečiam organui po vienkartinio arba pakartotinio poveikio, arba kurios sukelia ūmų toksinį poveikį įkvėpus.
HP6 „Ūmiai toksiškos“	atliekos, kurios gali sukelti ūmų toksinį poveikį joms patekus per burną arba odą, arba jų įkvėpus.
HP7 „Kancerogeninės“	atliekos, kurios sukelia vėžį arba padidina susirgimo vėžiu tikimybę.
HP8 „Ėsdinančios“	atliekos, kurios naudojamos gali ėsdinti odą.
HP9 „Užkrečiamosios“	atliekos, kurių sudėtyje yra gyvybingų mikroorganizmų ar jų toksinų, kurie, turimomis žiniomis ar remiantis patikimomis prielaidomis, sukelia žmonių ar kitokių gyvųjų organizmų ligas.
HP10 „Toksiškos reprodukcijai“	atliekos, kurios turi neigiamą poveikį suaugusių vyrų ir moterų lytinei funkcijai ir vaisingumui, taip pat toksinį poveikį palikuonių vystymuisi.
HP11 „Mutageninės“	atliekos, kurios gali sukelti mutaciją, kuri yra nuolatinis ląstelėje esančios genetinės medžiagos kiekio ar sandaros pokytis.
HP12 „Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas“	atliekos, kurios susilietusios su vandeniu arba rūgštimi išskiria ūmiai toksiškas dujas
HP13 „Jautrinančios“	atliekos, kurių sudėtyje yra viena arba daugiau medžiagų, kurios, turimomis žiniomis, sukelia odą arba kvėpavimo organus jautrinantį poveikį.
HP14 „Ekotoksiškos“	atliekos, kurios kelia ar gali sukelti tuojau pat ar vėliau gresiantį pavojų vienam ar daugiau aplinkos sektorių.
HP15 „Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojinga savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo“.	<ul style="list-style-type: none"> – per gaisrą gali sukelti masinį sproginimą – sausos būsenos gali sprogti – gali sudaryti sprogius peroksirus – gali sprogti, jei kaitinama sandariai uždaryta

Šaltinis – Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1357/2014, 2014 m. Gruodžio 18 d.

Valstybinio audito ataskaitos
„Pavojingųjų atliekų tvarkymas“
4 priedas

Cheminių medžiagų klasifikavimas

Eil. nr.	Cheminės medžiagos pavadinimas	CAS Nr.	Kiek gamintojų/importuotojų medžiagą klasifikuoja kaip:	
			pavojingą	nepavojingą
1.	N-ethyl-L-glutamine	3081-61-6	27	35
2.	D-Glucopyranose, oligomers, decyl octyl glycosides	68515-73-1	614	78
3.	Quaternary ammonium compounds, benzyl-C12-16-alkyldimethyl, chlorides	68424-85-1	1099	30
4.	4-(4-hydroxyphenyl)butan-2-one	5471-51-2	475	786
5.	Cineole	470-82-6	1331	8
6.	(E)-anethole	4180-23-8	1014	30
7.	Eugenol	97-53-0	1712	70
8.	cis-hex-3-en-1-ol	928-96-1	1208	6
9.	Ethyl 2,3-epoxy-3-phenylbutyrate	77-83-8	1158	18
10.	2-ethyl-3-hydroxy-4-pyrone	4940-11-8	1418	5
11.	Methyl cinnamate	103-26-4	819	210
12.	3-ethoxy-4-hydroxybenzaldehyde	121-32-4	245	986
13.	Vanillin	121-33-5; 84650-63-5	1388	81
14.	Cinnamaldehyde	104-55-2	1833	4
15.	Piperonal	120-57-0	965	239
16.	Disodium uridine-5'-monophosphate	3387-36-8	1	12
17.	Tribulus terrestris, ext.	90131-68-3	1	23
18.	N-(2-(5-methoxyindol-3-yl)ethyl)acetamide	73-31-4	2	142
19.	Citric acid	77-92-9; 5949-29-1	2863	325
20.	Methyl anthranilate	134-20-3	1674	4
21.	Undecan-4-olide	104-67-6	513	925
22.	p-methoxybenzyl acetate	104-21-2	207	801
23.	Caryophyllene	87-44-5	1162	2
24.	Menthol	89-78-1	1237	6
25.	p-menth-1-en-8-ol	98-55-5	1415	7
26.	2-ethylhexyl salicylate	98-55-5; 118-60-5	889	46
27.	Isotridecanol, ethoxylated	69011-36-5	1970	16

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

